

SĂPĂTURILE DE LA GÎLMA

(com. Sita Buzăului, r. Codlea)

I^N CURSUL lunii august 1958, s-au continuat cercetările în punctul « În Roate » săpîndu-se o suprafață restrînsă de 38 m² pînă la o adîncime cuprinsă între 0,70—1,15 m.

Stratigrafic s-au surprins următoarele depuneri:

a) negru vegetal, gros de circa	0,10—0,25 m
b) gălbui prăfos, gros de circa	0,05—0,30 m
c) brun deschis cu puține pietre mici, gros de circa	0,15—0,38 m
d) brun cu pete mici verzui cu multe grezii friabile, gros de circa	0,30—0,55 m

Arheologic, s-a găsit un foarte bogat material litic din care numai un număr de 105 piese reprezintă unelte. Din acestea, proporția la % pe tipuri de unelte e următoarea:

— lame mijlocii și microlitice neretușate (întregi și fragmentare)	0,33
— gratoare pe așchii scurte și pe lame (unul dublu și altul gratoar-burin)	0,30
— lame microlitice à bord abattu (întregi și fragmentare)	0,10
— nuclee și un capac de nucleu (pe unele din ele se observă desprinderile de lame microlitice)	0,06
— lame retușate (una prezintă dublă « encoche »)	0,05
— burine (de unghi, pe spărtură și unul dublu)	0,04
— trapeze	0,03
— lame cu vîrfurile ascuțite retușate folosite ca persoane	0,03
— vîrfuri și lamă tip « La Gravette » microlitice	0,03
— lame macrolitice	0,02
— așchie retușată	0,01

Proporțiile de mai sus sînt suficient de grăitoare pentru a trage unele observații: în primul rînd predomină utilajul microlitic: lame neretușate, unele cu latura teșită, vîrfuri gravette, gratoare pe așchii scurte, cîteva discoidale precum și forme geometrice (trapeze). În al doilea rînd trebuie să relevăm bogăția lamelor și a gratoarelor.

Ca materie primă se folosea într-o mare măsură silexul vinețiu închis și deschis și mai puțin silexul roșu, grezia și menilitul.

De asemenea, de remarcă e și faptul că pe mai multe suprafețe de cîte 1 m² s-au găsit circa 60—700 obiecte litice din care s-au putut culege una pînă la maximum 17 piese tipice; în alte suprafețe de aceeași mărime nu s-a găsit nici măcar o piesă caracteristică. Abundența spărturilor, bulgărilor și așchiilor atipice, într-un cuvînt a deșeurilor de fabricare, precum și apropierea de Dealul Pătulelor unde se găsesc depozite de silex hidrotermal, ne permit să afirmăm că pe Gîlma avem de-a face cu un mare atelier de prelucrare a uneltelor finite de silex. Din acest motiv sărăcia pieselor tipice și întregi este ușor explicabilă: ele luau fără îndoială calea schim-

bului, rămânând pe loc doar piesele ce se rupeau în timpul lucrului și pierderile obișnuite a pieselor mărunte.

Din punct de vedere stratigrafic nivelul de locuire cu microlite se situează la limita superioară a stratului brun deschis cu pietre mici și la limita inferioară a gâlbuiului prăfos.

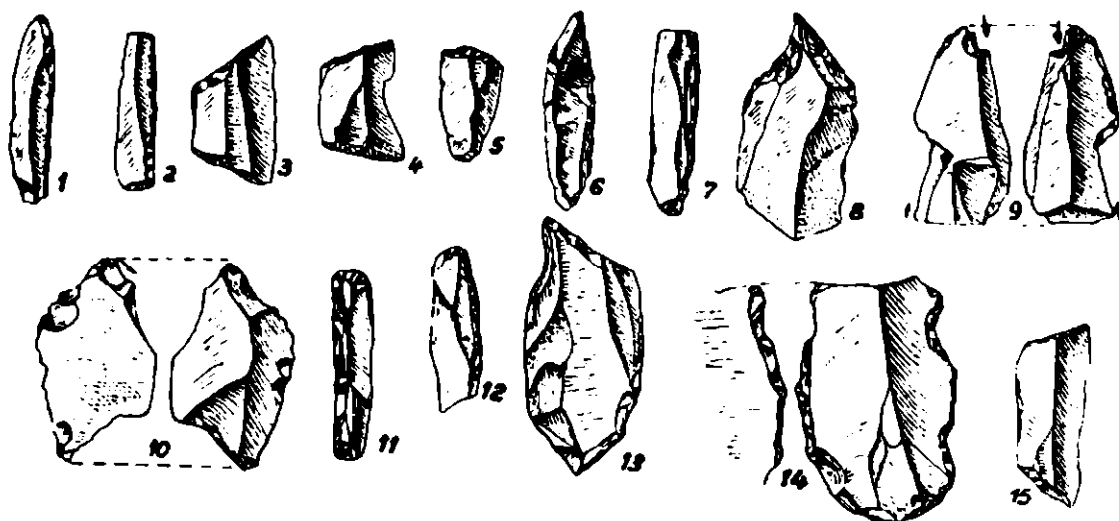

Fig. 1. — Gilma « În Roate ». Piese microlitice: 1, 6, gravette; 2, 7, 11, 12, lame à bord abattu; 3, 4, 15, trapeze; 5, gratoar pe virf de lamă; 8, 13, persoare; 9, 10 burine de unghi (unul dublu); 14, lamă fragmentară denticulată.

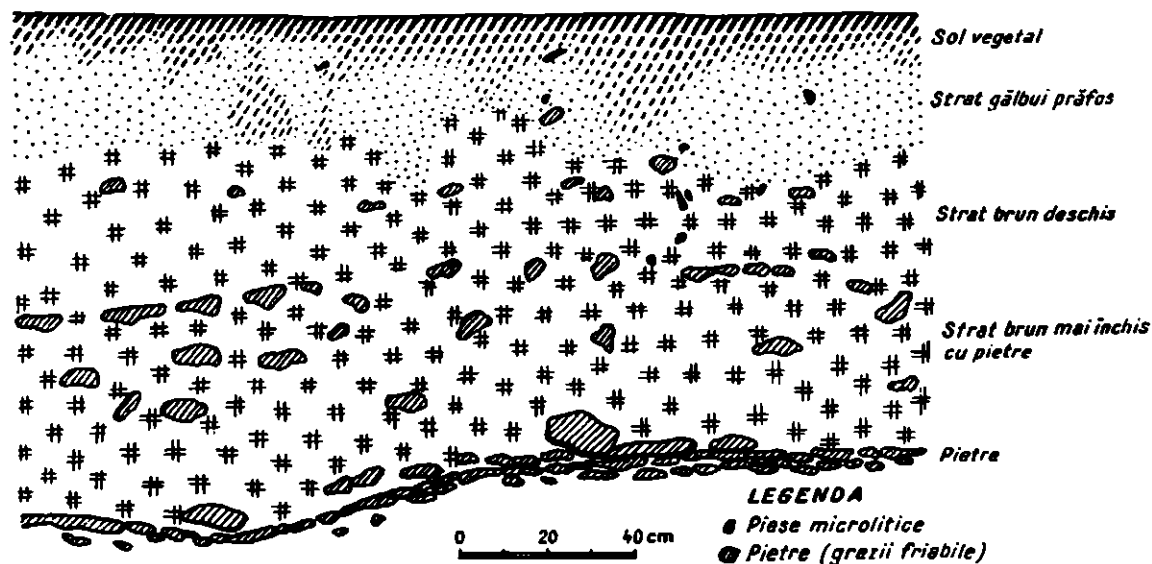

Fig. 2. — Porțiune din profilul peretelui de vest al șanțului II.

Ca și în alte așezări: Dîrțu, Podiș, Bofu (com. Ceahlău), Bistricioara-Lutărie și Cremenea, piesele litice ajung chiar pînă în solul negru vegetal. Unele piese pătrund și mai jos atîngînd rareori partea de bază a stratului brun deschis. Cunos-cînd caracteristicile solului brun de a se desprinde pe verticală și a crăpăturilor ce apar în acest strat, în vreme de secetă, ne putem ușor explica această acțiune de

pătrundere pe verticală. În săpătura de la Buda, în trei cazuri s-a putut studia acest fenomen găsindu-se piesele în strat, chiar în poziție verticală.

Nivelul cu microlite, nu conține vetre de foc, urme de locuințe și nici resturi osteologice.

În restrînsa noastră săpătură au apărut (în Șanțul IV, caroul 6) și cîteva fragmente ceramice. Ele s-au găsit grupate în stratul galben prăfos (la 0,27 m adîncime). Aceste cioburi sînt mici, necaracteristice și fără decor. Au o pastă neagră impură, cu puțină pleavă și cu suprafețele exterioare cărămizii. Ele par tot atît de primitive ca cele găsite în așezarea de la Cremleneș și credem că aparțin neoliticului timpuriu de tip Criș.

Nu putem afirma cu precizie dacă pe Gîlma avem de-a face cu o așezare mai întinsă sau e vorba doar de o vagă locuire neolitică. Se repetă probabil și aici asocierea nivelului cu microlite în partea sa superioară cu elemente neolitice timpurii. Săpăturile viitoare vor preciza mai bine această situație.

AL. PĂUNESCU și ION POP

РАСКОПКИ В ГЫЛМА

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

В пункте « Ын Роате » (деревня Гылма, село Сита Буззулуй, Кодлинского района) были продолжены раскопки, причем было раскопано лишь 38 м². Здесь обнаружен горизонт обитания с микролитами (скребки из отщепов, короткие пластины с отбитыми краями (à bord abattu), наконечники граветтского типа, проколки, трапеции); горизонт залегает на границе между бурым и желтоватым слоями.

Обилие черепков, каменных глыб и отщепов, другими словами, производственных отходов, дает основание утверждать, что в Гылме находилась крупная мастерская по обработке законченных кремневых орудий.

В желтоватом слое растительной подпочвы были обнаружены также нехарактерные фрагменты керамики, восходящие к раннему неолиту типа Криш. Вероятно и здесь повторяется смешение горизонта с микролитами в верхней его части с элементами раннего неолита. Неизвестно, идет ли здесь речь о более обширном поселении или только о кратковременном неолитическом обитании. Дальнейшие раскопки прольют свет на этот вопрос.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Гылма « Ын Роате ». Микролиты: 1, 6, наконечники граветтского типа; 2, 7, 11, 12, пластины с отбитыми краями (à bord abattu); 3, 4, 15, трапециевидные; 5, скребок из узкого конца пластинки; 8, 13, проколки; 9, 10, долото с угловым выступом (из них одно двойное); 14, фрагментарная зубчатая пластинка.

Рис. 2. — Часть профиля западной стены разреза II.

LES FOUILLES DE GÎLMA

RÉSUMÉ

Cette année encore les recherches ont continué au lieu dit « Ын Роате », situé sur le territoire du village de Gilma (commune de Sita Buzăului, district de Codlea), où l'on n'a fouillé qu'une surface de 38 m². On y a découvert un niveau d'habitation à microlithes (grattoirs sur éclats courts, lames à bord abattu, pointes du type « La Gravette », perçoirs, trapèzes), situé à la limite entre la couche brune et la couche jaunâtre.

L'abondance des débris, mottes et éclats, c'est-à-dire des déchets de fabrication, ainsi que la profusion de pierres intactes, permet aux auteurs d'affirmer qu'il y avait jadis à Gilma un grand atelier où l'on travaillait des outils de silex.

Quelques tessons ont été trouvés dans la couche jaunâtre située sous le sol végétal. Il s'agit de fragments céramiques non caractéristiques, du type Criș, appartenant à la première période du néolithique. Il est probable que le niveau à microlithes ait été contaminé ici aussi, à sa partie supérieure, par des éléments de la première période du néolithique. On ne peut préciser s'il s'agit d'un établissement de quelque étendue ou seulement d'une vague station néolithique. Les futures fouilles auront pour mission de préciser ce fait.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Gilma, lieu dit « In Roate ». Pièces microlithiques: 1, 6, gravettes; 2, 7, 11, 12, lames à bord abattu; 3, 4, 15, trapèzes; 5, grattoir sur pointe de lame; 8, 13, perçoirs; 9, 10, burins d'angle (dont un burin double); 14, lame denticulée fragmentaire.

Fig. 2. — Portion du profil de la paroi occidentale de la tranchée II.